
Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimin Temel Kavramları Konusunda Öğrenci Görüşleri¹

Gizem KÖŞKER²

Geliş Tarihi: 18.09.2019

Kabul Tarihi: 15.12.2019

Araştırma Makalesi

Öz

2000’li yıllardan itibaren yabancı dil öğretiminde benimsenen ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı’nda sistematik biçimde açıklanmış olan Görev Temelli Yaklaşım, yabancı dil kullanıcılarını toplum içinde bir sosyal aktör olarak kabul etmektedir. Bireyin sadece dilsel öğelerle değil, toplum içindeki davranışları ile de farklı dil ve kültürden bireylerle iletişim kurduğu savunulan bu yaklaşımda, yabancı dil öğrenen bireyde, kültürel farklılıklara karşı hoşgörülü bir bakış açısı ve kendi kültürel kimliğine karşı da farkındalık geliştirmesi hedeflenir. Bu hedefi gerçekleştirmek için yabancı dil öğretiminde öğrencide, kültürlerarası iletişim yaklaşımında ön plana çıkan bazı kavramlarla ilgili farkındalık kazandırılması gerekmektedir. Bu çalışma Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programı 4.sınıf öğrencilerinin kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezilik ve kültürlerarasılık kavramları ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması olarak desenlenen bu nitel araştırmada, öğrencilerin sözü geçen kavramlarla ilgili görüşlerini detaylı biçimde belirleyebilmek için açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formları aracılığıyla veri toplanmıştır. Verilerin analizi sürecinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin, belirtilen kavramlarla ilgili görüşlerinden ulaşılan temalar yabancı dil öğretimi ile ilişkilendirilmiş ve raporlaştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kültürlerarası yaklaşım, yabancı dil öğretimi

---

¹ Bu araştırma için, Anadolu Üniversitesinden 25.09.2019 tarih ve 71378 sayı ile etik kurul izni alınmıştır.

² Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, e-mail: gizemkosker@anadolu.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-0115-9756

Students Opinions About Basic Concepts of Intercultural Communication in Foreign Language Teaching

---

Submitted by 18.09.2019

Accepted by 15.12.2019

Research Paper

Abstract

The task-based approach, widely accepted after 2000s and systematically explained by “Common European Framework of Reference for Languages” (CEFR), considers a foreign language user a social actor in a society. In this approach, it is claimed that an individual communicates with the members of different cultural communities not only by spoken language but also by his behaviors in that community. The task-based approach also aims to give a student tolerance against the cultural differences and awareness of his cultural identity. In order to reach this target, students have to be provided by some basic concepts such as identity, prejudice, cliché, discrimination, ethnocentrism and interculturality that compose the intercultural communication approach. This study aims to find out the opinions of fourth grade students in French Language Teaching Programme on the basic concepts of this approach. In this research, which was designed as case study, the data were collected by the interview forms including open-ended questions in order to get detailed ideas of the participants on the above mentioned concepts. It is preferred to have purposeful sampling as a choosing method for the current case study. Consent forms proving this study was based upon volunteering were given to the participants and they were informed about the aim and the content of the study. The data were analysed by the content analysis method and the results were discussed with reference to foreign language teaching.

Keywords: Intercultural approach, foreign language teaching

Giriş

2000’li yılların başından itibaren yabancı dil öğretiminde Görev Temelli Yaklaşım benimsenmektedir. Görev Temelli Yaklaşım, dil kullanıcılarını sadece dilsel görevleri yerine getiren değil, belirli bir durum ve ortamda, belirli bir eylem alanı içindeki görevleri de yerine getirmek zorunda olan sosyal bir aktör olarak görür (CECRL,2001: 15).

Görev Temelli Yaklaşımında, toplum içinde ortak yapılan eylemler öne çıkar. Farklı bir dilin konuşulduğu toplulukta yaşayan bireylerle birlikte ortak hareket edebilmek önemlidir. Bu yaklaşımda farklı dil ve kültürden bireylerle ortak bir paylaşım gerçekleştirmek hedeflenir. Yabancı dil kullanımında, kültürel boyutun önemi buradan kaynaklanır. Farklı kültürlerin etkileşimi iletişim sürecini destekler ve güçlendirir. Kişiler arasında daha doğru ve işlevsel bir bağ kurulmasını sağlar. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde benimsenen Görev Temelli Yaklaşım çerçevesinde, toplum içinde sosyal aktör olarak kabul edilen bireyin, kültürlerarası iletişim becerisi kazanması için bazı temel kavramlara karşı farkındalık geliştirmesi gereklidir. Bir sonraki bölümde yabancı dil öğretiminde kültür tanımı yapıldıktan sonra bu kavramlar sırasıyla ele alınmıştır.

Kültür

Fransızca kökenli olan “kültür” sözcüğünün tarihten günümüze birçok tanımı yapılmıştır. Kültür, gündelik yaşam içinde var olan, koşullara göre değişebilen ve nesilden nesile aktarılan bir olgudur. Bu çalışmada, kültür kavramının en temel ve sadeleştirilmiş anlamı temel alınmıştır. Bu tanıma göre kültür “bir toplumu ya da bir grubu belirleyen, maddi, manevi, bilişsel ve duyuşsal ayırt edici özellikler bütünü” olarak tanımlanmaktadır (UNESCO, 1982: 6). Bu tanımda açıkça belirtildiği gibi, kültür bir topluluğu oluşumunda ve varlığını sürdürmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

İletişimde kişinin kendini ifade etme sürecinde devreye giren tercihlerini -seçilen sözlü ya da sözsüz iletişim öğeleri- büyük ölçüde, kişinin ait olduğu kültürel kodları şekillendirmektedir. Bu nedenle iletişim sırasında aktarılmak istenen mesaj, ancak aynı ortak kodlara sahip kişiler tarafından doğru ve eksiksiz olarak algılanabilmektedir.

Colles (2013: 75) kültürün işlevlerini ele alırken, içinde yaşanılan toplumun diğer üyeleri ile birlikte ortak biçimde oluşturulmuş jestlerin, sözcüklerin, tutumların işlevinin altını çizmektedir. Toplumun üyeleri tarafından oluşturulmuş bu kodlar iletişimde anlam taşımaktadır.

Abdallah-Preteceille (2013: 11) bu noktada kültürün iki temel işlevi olduğunu savunur. Bunlardan birincisi, bireyin kendini anlaması ve diğerlerine anlatması; ikincisi ise davranışları, tutumları, vs. aracılığıyla çevresine uyum sağlamasını kolaylaştırmasıdır. Burada sözü geçen “uyum” sözcüğü, kültürlerarası duyarlılık aracılığıyla gerçekleştirilecek önemli bir aşamaya vurgu yapmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde 80’li yıllarda ortaya çıkan İletişimsel Yaklaşım ile birlikte kültür kavramı genişlemiş ve dilbilim, iletişim, antropoloji, sosyoloji gibi çeşitli disiplinleri de içine almaya başlamıştır (Windmüller, 2011: 19). Tarih, siyaset, ekonomi, gelenek ve görenek gibi birçok boyutu kapsayan kültürün, yabancı dil öğretiminde de ön plana çıkmasının nedeni, iletişim sırasında aktarılmak istenen mesajın doğru anlaşılması için, konuşulan dilin kültürü ile şekillenmiş sözlü veya sözsüz iletişim öğelerine de hakim olunması gerekmesidir.

2000’li yılların başlarından itibaren, İletişimsel Yaklaşımın yerini “Görev Temelli Yaklaşım” almaya başlamıştır. Görev Temelli Yaklaşım, yabancı dil kullanıcılarını bireysel ya da başkalarıyla etkileşim içinde bir eylemi gerçekleştiren sosyal bir aktör olarak kabul etmektedir. Bu yaklaşımda dilin yapısından çok işlevine öncelik verilir (CECRL,2001: 15). Görev Temelli Yaklaşım kültürlerarası iletişim becerisini geliştirmeyi temel almaktadır. Gerçekleştirilen davranışlarla, farklı dil ve kültürden bireylerle etkileşime girmek beraberinde

ortak bir kültürel bakış açısını da getirmektedir. Yabancı dil kullanıcısında bu bakış açısını geliştirebilmek için dil öğrenen bireyde bazı kavramlara yönelik farkındalık geliştirmek hedeflenir.

Kimlik

Kimlik kavramı kültürlerarası yaklaşımda öne çıkan kavramlarından biridir. Bireyin kişisel ve kültürel değerlerinin farkında olması, bu değerlere sahip çıkması, kendinden farklı olanın kimliğine karşı saygı ve hoşgörü geliştirmesinin en önemli basamağıdır. Kimliğine sahip çıkmak, kendi kültürel değerlerini merkeze alıp diğerlerine üstünlük kurmak değil, bu değerleri özümseyerek dünyaya açık, farklılıklara saygılı bir birey olmanın ön koşulu olarak görülmektedir.

TDK Sözlüğü'nde (2019) “toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü” olarak tanımlanan kimlik sözcüğü, Larousse Sözlüğü'nde “bir kişinin, bir grubun, bireyselliğini ve tekliğini oluşturan, kalıcı ve temel nitelikleri” olarak verilmiştir.

Kültürlerarası eğitim konusunda önemli araştırmacılardan biri olan Micheal Byram, Tost Planet ile birlikte yürüttükleri *Sosyal Kimlik ve Avrupa Boyutu* (2000: 19) adlı çalışmalarında toplumsal kimlik teorisinin “diğerlerini” nasıl anladığımızı, bir grup içinde yer alan kişilerin bir başka grup içindekilerle nasıl etkileşime geçtiğini ve onlara nasıl tepki verdiğini incelemeyi sağlayan bir yöntem olduğunu savunmuştur. Bu teoriye göre toplumsal kimlik, iletişim kurduğumuz insanları algılamamızı sağlayan bireysel bir araç işlevi görmektedir.

Kültürlerarası eğitim konusunda çalışan bir başka araştırmacı Dimitra Chatziangelaki ise kimliği “bir bireyin, toplumsal bir ortamda, diğerleri ile olan ilişkisindeki eşsizliği, tekliği,

bir kişiyi diğerleri arasında tanımlamayı ve tanımayı sağlayan temel özellikler bütünü” olarak açıklamıştır (2011: 27).

Kimlik diğer bireylerin varlığı ile şekillenir ve diğer bireyler de “ben” ile ilişkide olduğu sürece bir kimliğe sahip olur. Bir başka deyişle, birinin varlığı diğerine bağlıdır. Öteki (diğeri) ile olan ilişkisi ile anlam kazanan kimlik, öteki ile olan ilişkisinde ona anlam kazandırır. Bu karşılıklı ve yadsınamaz ilişki, hem bireysel hem toplumsal anlamda varlığını sürdürmekte olup kültürel kimliği de oluşturmaktadır.

Kimlik olgusu iletişimde önemli rol oynamaktadır. Sosyal bir varlık olan insan toplum içinde kimliği ile tanınır. Her birey, toplumsal değerler tarafından belirlenmiş kimliği ile iletişim kurar. Yabancı dil kullanımında kimlik olgusu daha da ön plana çıkmaktadır. Yabancı dil öğrenen bir bireyin kültürel kimliği yeni bir dili ve kültürü tanıma sürecinde kendiliğinden devreye girer. Kendi dil ve kültürü ile hedef dil ve kültür arasında bir bağlantı kurar. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde önemli işleve sahiptir ve yabancı dil öğrenen bireyde farkındalık kazandırılması gereken bir kavramdır.

İletişimde karşdakine bakış açısını, tutumu, davranışı doğrudan etkileyen ve bu nedenle yabancı dil öğretiminde önemli bir yer tutan kavramlardan bir diğeri önyargıdır.

Önyargı

Önyargı yabancı dil öğretimi ve kullanımında önemli etkileri olan bir kavramdır. Genelde bilgi eksikliği ile çoğunlukla toplumsal etkilerle oluşan önyargı, bireyin kendinden farklı olana karşı nesnel yaklaşamamasına neden olmaktadır. Dozunun ayarlanamadığı durumlarda kişiler veya toplumlar arası ciddi sorunlara yol açabilmektedir.

Önyargı sözcüğü TDK Sözlüğü’nde (2019) “bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, peşin fikir” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda dikkat çeken

önceden edinilmiş fikir, yargı ifadesidir. Bu kavramın hassasiyeti bahsi geçen fikir ya da yargıların gerçekliğe ve nesnelliğe dayanmamasından kaynaklanmaktadır.

Allport, Clark ve Pettigrev (1954) *Önyargının Doğası* adlı kitapta, önyargı sözcüğünü “hatalı ve esnemeyen bir genelleme üzerine kurulu antipati” olarak tanımlamıştır. Bu araştırmacılar, çoğunlukla olumsuz olduğunu vurguladıkları bu duygunun hissedilebilir ya da ifade edilebilir olduğunu belirtirken, bu duygunun bir bireye yönelik olabileceği gibi bir gruba yönelik de olabileceğinin altını çizmişlerdir.

Harlak(1998: 31) ise önyargıyı en basit tanımıyla aşırı genellemeden kaynaklanan bir durum olarak ele almıştır. Herhangi bir konuya karşı sergilenen tutumun, o konu ile ilgili aksi kanıtlar ortaya çıkmasına rağmen, kişinin tutum ve düşüncesini değiştirmemesi durumu olduğunun altı çizilmiştir. Kişinin kanıtlara rağmen düşüncesini değiştirmemek için gösterdiği direnç önyargıdır. Diğer yandan, genellikle olumsuz bir çağrışıma sebep olan önyargının olumlu olduğu durumlar ile karşılaşmak mümkündür. Ancak her iki durumda da önyargı gerçekçi ve tarafsız tutumların benimsenmesine engel teşkil etmektedir.

Günümüzde hala sözcük olarak önyargı ile karıştırılabilen ve yabancı dil öğretiminde üzerinde durulması gereken kavramlardan bir diğeri klişe kavramıdır.

Klişe

Klişeler, günlük hayat içinde sıkça karşılaşılan, çok sık tekrarlanmış ve genelde doğruluğu araştırılmamış basmakalıp ifadeler karşılık geldiği için, kültürlerarası iletişimde önemli bir yer teşkil etmektedir.

Fransızca kökenli bir sözcük olan klişe sözcüğü, TDK Sözlüğü’nde (2019) “basmakalıp söz, görüş, vb.” olarak verilmiştir. Uzun süre kullanılmış, tekrar edilmiş ve artık doğruluğu sorgulanmayan, genellikle değerini yitirmiş basmakalıp düşünce ve ifadeler için kullanılan klişe, olumlu ya da olumsuz olabilen ancak temelinde bilgi eksikliğinden

kaynaklanan ve zihinlerde oluşmuş kalıpları temsil etmektedir. Yabancı dil öğretiminde klişe sözcüğü yerine “stereotip” sözcüğü de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Stereotip (basmakalıp) terimi ilk defa Walter Lippmann (1922) tarafından belirli bir sosyal grubu düşünürken “kafamızda canlanan resim” olarak kullanmıştır. Bir grubu düşünürken, istemsizce zihnimizde oluşan resim, aslında daha önce söz konusu gruba ait duyduğumuz genelgeçer bilgilerden meydana gelmektedir.

Stereotipler, diğerleri hakkındaki bilgiyi işlemek için toplumsal algılayıcılar tarafından kullanılan bilişsel şemalardır (Hilton ve Von Hippel, 1996). Toplum içinde sosyokültürel faktörlerin etkisiyle oluşan stereotipler genellikle aynı toplum içinde yaşayan bireyler tarafından nesilden nesile aktarılır.

Zaman zaman mizahi öğeler olarak karşımıza çıkan klişeler her zaman gerçeklikten uzak değildir. Ancak bu basmakalıp görüş, söz, vb. ifadeler iletişim sırasında karşı tarafı anlamaya ve sağlıklı bir iletişim kurmaya engel olabilmektedir. Nesnel olmayan bir yaklaşım bu noktada taraflar arasında ötekileştirme veya ayrımcılığa da yol açabilmektedir.

Ayrımcılık

Ayrımcılık, yabancı dil öğretiminde hassas bir yer ve öneme sahip bir başka kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kavramsal olarak çok geniş ve derin anlam taşıyan ayrımcılık sözcüğü, hem sözlü kullanımında hem davranışa yansıdığına bireyler ve toplumlar arasında ciddi hasarlara yol açabilecek bir olgudur. En basit şekliyle “eşit davranmama” olarak açıklanabilecek ayrımcılık kavramı, “biz” ve “ötekiler” sınıflandırmasına yol açtığı için, kültürlerarası iletişim yaklaşımında karşı çıkılan bir kavramdır. Eğitim alanında da çok hassas bir konu olarak öne çıkan ayrımcılık sözcüğünün günümüze kadar çok çeşitli tanımları yapılmıştır.

TDK Sözlüğü'nde (2019) "ayırıcı olma durumu" olarak tanımlanan ayrımcılık sözcüğü geçerli bir neden olmaksızın bir topluluk içinde yer alan kişilere aynı davranmama durumudur. Zihinlerde çoğunlukla olumsuz bir anlam çağrıştırmasına rağmen olumlu (pozitif) ayrımcılık türlerine rastlamak da mümkündür.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin (1948) 2. maddesinde, her bireyin eşit haklara sahip olduğuna ve hiç kimsenin herhangi bir ayrımcılığa tabii tutulmasının kabul edilmediğine açık ve net bir şekilde yer verilmiştir. "*Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, servet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Beynamede ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir. Ayrıca ister bağımsız olsun ister vesayet altında veya özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke yurttaşı olsun, bir kimse hakkında, uyruğunda bulunduğu devlet veya ülkenin siyasal, hukuksal veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.*"

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde de net bir biçimde ifade edildiği gibi her birey eşittir ve aynı haklara sahiptir. Bir kişinin dil, din, ırk, vs. herhangi bir özelliğinden dolayı diğerlerinden farklı muamele görmesi kabul edilemez. En temel amacı farklı dil ve kültürlerden bireylerle iletişim kurmak olan yabancı dil öğretiminde bireyi bilinçlendirmek gereken bir diğer kavram etnik merkezciliktir (İHEB, 1948).

Etnik Merkezçilik

Genelde "milliyetçilik" kavramı ile karıştırılan "etnik merkezçilik", dil ve kültür çeşitliliğini koruma ve farklı olana saygı duyma temelli kültürlerarası iletişim yaklaşımında farkındalık kazandırılmak istenen önemli bir kavramdır. Kökeni Yunancadan gelen "ethnos" yani budun, kavim ve Latince'den gelen "centrum" yani merkez sözcüklerinden oluşmuş olan sözcük en basit anlamıyla kendi köklerini temeline alma olarak açıklanabilir.

Etnik merkezilik (ethnocentrism) terimi ilk kez Amerikalı sosyolog William Graham Sumner (1906: 13) tarafından bireyin kendi kültürünü merkez olarak görüp, diğer kültürleri ya da dini gelenekleri daha önemsiz bir role indirgediği bakış açısını anlatan bir terim olarak kullanılmıştır. Kimi tanımlarda etnik merkezilik, bireyin kendini ait hissettiği grubu, her şeyin merkezinde gördüğü ve diğer grupların kendi grubuna bir şekilde bağlı olduğunu düşünmesi şeklinde ifade edilir.

Etnik merkezilik, Hooghe'un (2008: 2) sosyal kimlik yaklaşımına göre, bireyin güçlü grup kimliğinin bir sonucudur, bu da doğrudan başka gruptan olan bireylere karşı olumsuz hisler ve kalıp düşünceler oluşmasına neden olabilir.

Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişim becerisi öğrenciye kazandırılması amaçlanan en temel beceridir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için öncelikle öğrencinin zihninde kültürlerarası farkındalık oluşturulması gerekmektedir.

Kültürlerarasılık

En basit anlamıyla farklı kültürler arasındaki etkileşimi ifade etmek için kullanılan kültürlerarasılık kavramının işlevi yabancı dil öğretiminde Görev Temelli Yaklaşım ile beraber bir adım daha öne çıkmıştır.

Üstün (2010: 13) kültürlerarasılık kavramını “farklı kültürlerden insanların günlük yaşamda karşı karşıya gelme durumları” olarak açıklamaktadır. Farklı kültürel değerlere sahip bireylerin iletişim kurması kültürel anlamda etkileşime girmelerini sağlamaktadır.

Kültürlerarası İletişim Dergisi'nde (Journal of Intercultural Communication, 2009) “Günümüz dünyası giderek daha da artan sayıda farklı dil ve kültür arka planına sahip kişilerin iletişimiyle sonuçlanan bağlantılarla şekillenmektedir. Bu iletişim yalnızca iş hayatı, askeri işbirliği, bilim, eğitim, kitle iletişim araçları, eğlence, turizmle değil iş gücü eksikliği ya da politik açmazlar nedeniyle oluşan göçler gibi farklı bağlantılarla da ortaya çıkıyor.

Tüm bu bağlantılarda, olabildiğince yapıcı olan, yanlış anlaşılma ve kırılmalara yer vermemesi gereken bir iletişim gereksinimi vardır.” sözleriyle kültürlerarası iletişimin önemini vurgulanmıştır.

Kültürlerarası iletişim yaklaşımı, yukarıda da ifade edildiği gibi birçok nedenle günümüzde her bireyin sahip olması gereken bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım kültürler ve milletler arasındaki hoşgörünün ve olumlu tutumların gelişmesini sağlar.

Bennett (1993) kültürlerarası duyarlılık gelişim modelinde, bireyin farklı kültürlerle karşı duyarlılık ve hoşgörü geliştirmesindeki süreci etnik merkezilik ve etnik görecelik olmak üzere iki temel aşamada ele almıştır. İlk aşama kendi içinde bireyin farklı kültürlerden uzaklaşması veya farklı olanı kabullenmemesi olarak açıklanan reddetme; bireyin kendini diğerleri ile karşılaştırmaya girdiği ve kendine yönelik bir ayrıcalık hissettiği savunma ve bireyin diğer kültürlerle ait farklılıkları kendi kodları ile değerlendirdiği ve görece olarak kabullendiği küçümseme evresinden oluşmaktadır.

Bennett'in (1993) kültürlerarası duyarlılık gelişim modelinin ikinci temel aşaması olan etnik görecelik evresi ise bireyin kendi kültürel değerlerinin tek ve vazgeçilmez olmadığını ve başka kültürlerle ilgili değerlere saygı duyulmaya başlandığı kabul; bireyin farklı kültürlerle etkileşiminde bu kültürlerle adapte olmaya başladığı uyum ve bireyin davranışları farklı kültürel bakış açılarıyla değerlendirebildiği bütünleşme aşamasıdır.

Yukarıda kısaca açıklanmış kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezilik ve kültürlerarasılık kavramlarının hepsi günümüzde yabancı dil öğretiminde benimsenmiş ve Görev Temelli Yaklaşımın hedef ve ilkelerinde verilen kültürlerarası iletişim becerisi kazanımı için bireylerde bilinç ve farkındalık geliştirmesi amaçlanan kavramlardandır.

Bu çalışmanın amacı; Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programı dördüncü sınıf öğrencilerinin, yabancı dil

öğretiminde farkındalık geliştirilmesi gereken önemli kavramlardan olan kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezlik ve kültürlerarasılık ile ilgili görüşlerini belirlemektir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğrencilerin kimlik algısı nedir?
2. Öğrencilerin önyargı algısı nedir?
3. Öğrencilerin klişe algısı nedir?
4. Öğrencilerin ayrımcılık algısı nedir?
5. Öğrencilerin etnik merkezlik algısı nedir?
6. Öğrencilerin kültürlerarasılık algısı nedir?
7. Öğrenciler bu kavramları yabancı dil öğretimi ile nasıl ilişkilendirir?

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışmaları, “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alırken, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelenmesine olanak sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2005). Genelde sosyal bilimlerde tercih edilen durum çalışmalarında ulaşılan sonuçlar genelleme amacı taşımaz. Var olan bir durumu derinlemesine inceleme ve sonuçlara ulaşma üzerine kuruludur. Bu nedenle sayısal ifadeler tercih edilmemektedir.

Nitekim bu çalışmada hedeflenen araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin kültürlerarası iletişimin temel kavramlarına yönelik görüşlerini belirlemek, bu görüşleri detaylı şekilde incelemek ve verilen ortak cevaplardan temalar oluşturarak yabancı dil öğretimi ile ilişkilendirerek sonuçlar ortaya koymaktır.

Araştırma Grubu

Bu araştırma 2019-2020 akademik yılı güz döneminde, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programı 4. Sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Toplam 26 öğrencinin katıldığı çalışma, Fransızca Öğretmenliği Programı 4. Sınıf zorunlu dersi FRÖ413 kodlu “Mesleki Fransızca I” dersi kapsamında yapılmıştır.

Bu dönem sonunda mezuniyet aşamasında olan öğrencilerin oluşturduğu katılımcılar, bir yıl süreyle Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda Fransızca hazırlık eğitimi aldıktan sonra, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programında dört yıllık (yedi dönem) bir süreç boyunca öğrenimlerine devam etmiştir. Eğitim gördükleri bu beş yıl zarfında aldıkları dersler çoğunlukla dört temel dil becerisini (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) geliştirmeye yönelik dersler ve alan bilgisine yönelik derslerdir. Öğrencilerin dil seviyeleri çoğunlukla B1-B2 düzeyindedir. Sadece iki öğrenci yurtdışında (Belçika) doğmuş ve programda öğretilen dili yerinde öğrenmiş öğrencilerdir. Dil seviyeleri C1-C2 düzeyinde olan bu öğrenciler, sınıf arkadaşlarından farklı olarak hazırlık sınıfını atlamış ve doğrudan lisans eğitimlerine başlamışlardır. 18 kız, 8 erkek öğrenciden oluşan toplam 26 katılımcının yaşları 20-28 arasında değişmektedir.

Nitel araştırmalarda, örnekleme derinlemesine araştırabilmek için örneklem grubunun küçük olması gerekmektedir. Bu nedenle rasgele örneklem seçimi yerine, çalışmanın araştırma soruları temel alınarak amaçlı örnekleme tercih edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bu çalışmada da yer alacak katılımcılar belirlenirken amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama

Araştırma için veri toplama sürecine geçilmeden önce araştırmanın amacı, içeriği, yöntemi, çalışma grubu ile ilgili bilgilerin yer aldığı araştırma raporu, çalışmanın kısa bir özeti ve katılımcılara dağıtılacak Gönüllü Araştırma Formu ile beraber 25.09.2019 tarih ve 71378 sayı ile Anadolu Üniversitesi Etik Kurulu'na sunularak gereken etik kurul izin raporu alınmıştır.

Etik kurul izin raporu alındıktan sonra, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programı'nda dördüncü sınıfta okuyan toplam 26 öğrenciye yabancı dil öğretiminde Görev Temelli Yaklaşım çerçevesinde farkındalık kazandırılması gereken kavramlara yönelik algılarını belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan bir soru formu dağıtılmıştır. Toplam 7 sorudan oluşan soru formlarında katılımcılara sırasıyla kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezilik ve kültürlerarasılık kavramlarının kendileri için ne ifade ettiği sorulmuş ve her kavram için birer örnek vermeleri istenmiştir. Son soruda ise verilmiş olan bu kavramların yabancı dil eğitimindeki yeri ile ilgili görüşleri istenmiştir. Sorularla beraber katılımcılara yazılı ve sözlü olarak araştırmanın amacı ve içeriği ile ilgili bilgi verilmiştir. Katılımın tamamen gönüllük esasına dayandığını gösteren bir "Gönüllü Araştırma Formu" da sorularla birlikte dağıtılmış, çalışmanın amaç ve içeriğini okuyan ve araştırma sorularını yanıtlamayı kabul eden öğrenciler bu formları imzaladıktan sonra soruları cevaplama aşamasına geçmişlerdir. Söz konusu uygulama 7 Ekim 2019 tarihinde yapılmıştır. Katılımcılara soruları yanıtlama sırasında herhangi bir süre kısıtlaması yapılmamıştır. Katılımcıların soruları cevaplama süreleri ortalama 45 dakika olarak ölçülmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizinde amaçlanan toplanan verileri kodlayarak ortak kavram ve temalara ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Öğrencilerden alınan cevaplar dikkatlice okunmuş, kullanılan sözcük veya cümleler gruplara göre kodlanmış, detaylı şekilde incelenmiş ve ortak çatıda buluşan temalara ulaşılmıştır.

Ardından katılımcıların verdikleri cevapların olduğu soru formları Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'nde iki uzmanın (profesör) görüşüne sunulmuş, bu iki uzman birbirinden bağımsız biçimde katılımcıların cevaplarını incelemiş ve bu cevaplardaki ortak sözcükleri kodlayarak temalar oluşturmuştur. Ardından üç inceleme raporu karşılaştırılmış ve ortak bulunan temalar çalışmanın bulgu ve sonuçları olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular araştırmanın amacı ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır.

Toplanan veriler analize tabii tutulurken bazı öğrencilerin cevap vermedikleri sorular olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle sadece cevaplanan sorular değerlendirmeye dahil edilmiştir. Çalışmada yer alan katılımcıların kimlikleri, çalışmanın başında verilen Gönüllü Katılım Formunda belirtildiği gibi tamamen gizli tutulmuş, her katılımcı "K" ve sıra numarası ile kodlanmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin yabancı dil öğretiminde kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezcilik ve kültürlerarasılık kavramları ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiş bu çalışma sonucunda analiz edilen verilerden aşağıda yer alan bulgulara ulaşılmıştır:

1. Kimlik

Katılımcıların “kimlik sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

1.1. Benlik

Kimlik kavramında öncelikle benlik olgusunun öne çıktığı gözlenmiştir. Benlik; kişinin doğum anından itibaren yaşadığı ve etkileşime girdiği farklı değişkenlerin sonucunda oluşan, bu nedenle hem kişilik hem de fiziksel özellikleri harmanlayan bütün olarak açıklanmıştır. Yaşam boyu etkileşime girilen her değişkenin bu kapsamlı bütünlüğü şekillendirdiği ve kişinin özünü oluşturduğu vurgulanmıştır.

K17 “Bir varlığın karakteristik ve fiziksel özelliklerinin harmanlanarak ortaya çıkardığı bir kavram olup duygu, düşünce, içsel davranışlar ve benliğin bütününi oluşturan bir olgudur.”

Yukarıdaki tanımda da görüldüğü gibi benlik, katılımcılar tarafından aynı zamanda bir çeşit kişisel gelişim olarak kabul edilmektedir. Bireyin dünyaya geldiği andan başlayan bu gelişim hayatı boyunca devam eden bir gelişim süreci olarak ifade edilmiştir.

1.2. Kişilik

Katılımcılar, kimlik kavramını kişinin davranışları, tutumları, çevresine yaklaşımları gibi kişilik başka bir deyişle karakter özellikleri şeklinde açıklamıştır. Kişilik oluşumunda genetik faktörler, aile, çevre ve eğitim gibi birçok bağımsız değişkenin kişilik oluşumundaki etkisi vurgulanmıştır.

K6 “Bireyin çevrede göstermiş olduğu tavır, davranış ve karakter bütünü.”

Katılımcılar kişilik oluşumunda sosyal faktörlerin etkisinin oldukça güçlü olduğunu ve bu nedenle kimlik kavramı ile ilişkilendirdikleri kişiliğin değişmesinin kolay olmadığını ifade etmişlerdir.

1.3. Nüfus kâğıdı

Katılımcıların cevapları incelendiğinde, kimlik kavramını nüfus kâğıdı ile ilişkilendirdikleri ortaya çıkmıştır. Nüfus kâğıdı, bireyin toplum içinde diğer bireylerden ayırt edilmesini sağlayan özelliklerinin yazılı olduğu resmi belge olarak tanımlanmıştır.

K8 *“Somut olarak ele alırsak, yalnızca bir kağıt parçası...”*

Ad, soyad, doğum yeri, doğum yılı gibi kişinin nüfus cüzdanında yer alan ve toplum içindeki bireyselliğini ve diğer bireyler arasında fark edilmesini sağlayan belirleyici özellikler olarak ifade edilmiş olan kimlik olgusunun tamamen tek bir kişiye ait, bu nedenle bireysel ve öznel olduğunu gösteren somut ve resmi bir belge olduğunun altı çizilmiştir.

1.4. Deneyim

Doğum anıyla başlayan ve tüm yaşantı boyunca özellikle aile, çevresel etkenler, toplumsal olaylar ile elde edilen deneyimin, kişiye kimliğini otomatik olarak yüklediği düşüncesi dikkat çekmiştir. Katılımcılar bu görüşle kişinin kendi kimliğini seçmesi konusunda belli bir noktadan sonra hür iradesi olmadığını vurgulamıştır.

K21 *“Çocukluğumuzdan bu yana yaşadığımız her anın ve bu anlardan edindiğimiz tecrübelerimizin toplamıdır.”*

Yaşanılan deneyimlerle oluşan kimliğin, kişinin ileriki yaşamında önemli bir belirleyici rol oynadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Hayat boyunca edinilen tecrübelerin bu noktada kişinin kimliğini de zenginleştiren bir süreç olduğu görülmüştür.

1.5. Toplumsal değerler

Kimlik oluşumunda, toplumsal değerlerin etkisi öne çıkan bir başka nokta olmuştur. Bireyin genelde sahip olduğu meslek aracılığı ile toplum içinde bir statü kazandığı, bu şekilde bir kimlik içinde yer aldığı ve toplum içinde var olduğu dile getirilmiştir.

K22 “İnsanın kökeninden karakterine, yetiştiği kültürden aile bireyelerine kadar olan her şeyi. Bir nevi sosyal hayatta insanın ne/ kim olduğudur. Örneğin Ahmet Bey bir baba ve memur.”

Kimlik kavramının, kişinin bir topluma aidiyet hissi ile de doğrudan bağlantılı olduğu, ait olunan uyruğun, toplum içinde varlığın hissedilmesinde önemli bir yer tuttuğu belirtilmiştir. Bununla birlikte, kişinin kimliğini oluşturan farklı değişkenler olduğu da dile getirilmiştir.

1.6. Bireysellik

Her insanı bir diğerinden farklı kılan, kişinin tamamen kendine özgü olduğunu savunan katılımcılar, kişinin dünya üzerindeki bireyselliğinin ve eşsizliğinin altını çizmiştir. Bireysellik, kişinin, toplum içinde diğerlerinden ayırt edilmesini sağlayan kendine ait özellikleri olarak açıklanmıştır.

K1 “Kim olduğumu ifade ediyor. Ben kimim, nelerden hoşlanırım, nelerden nefret ederim, nasıl bir hayatım var. Beni ben yapan şeyler ve ne için yaşadığım, beni diğer insanlardan ayıran özellikler aklıma geliyor.”

2. Önyargı

Katılımcıların “önyargı sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

2.1. Kulaktan dolma bilgiler

Herhangi bir durum, konu ya da kişi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan geliştirilen ve genellikle olumsuz olduğu ifade edilmiş fikir, tutum veya eylem şeklinde açıklanan önyargı kavramının, bazen olumlu ama genellikle olumsuz şekillerine rastlandığı

ifade edilmiştir. Bu çerçevede önyargı; bireyin aile, çevre, eğitim, vb. etkenlerle birlikte oluşan yaşam deneyimleri ile oluşur.

K2 “*Kişinin kendisinin daha önce tecrübe etmediği ya da yaşantısında kulaktan dolma bilgilerle kabullendiği olaylara bilmeksizin/ tanımaksızın fikir beyan etmesidir.*”

2.2. Engel

Önyargının toplum içinde hem kişiler hem toplumlara arasında çeşitli sorunlara yol açtığını dile getiren katılımcılar, herhangi birine ya da bir olguya karşı, deneyimlemeden, tanımadan, bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmanın ona karşı tabu oluşturduğunu belirtmişlerdir.

K12 “*Bir dili tanımadan, hiç görmeden kolay veya zor olduğunu düşünmek, kısıtlamak. Örneğin, birisine Fransızca okuduğumu söylediğimde “çok zor” veya “çok kolay” diye bilmeden konuşması.*”

Yukarıdaki alıntı, önyargının yabancı dil öğretimine etkisini göstermektedir. Herhangi bir yabancı dile karşı yeterli ve doğru bilgiye sahip olmadan geliştirilen olumlu ya da olumsuz tutumun tarafsız olmadığı altı çizilmiştir.

2.3. Toplum etkisi

Önyargıların oluşum sürecine bakıldığında, kişinin geçmiş yaşantısında bir şekilde edindiği fikirlerin olduğu belirtilmiştir. Bu fikirler kişinin büyüdüğü aile, aldığı eğitim, arkadaş çevresi ve yaşadığı toplumun değerleri ile sıkı bir ilişki içindedir. Kişinin daha önce karşılaşmadığı ya da yeterli bilgi veya deneyime sahip olmadığı herhangi bir durum, olay, şahıs, konu karşısında gösterdiği tutum, davranış, yaklaşım biçimini kişinin çevresinden edindiği bilgi ve deneyimler oluşturmaktadır.

K11 *“Kişisel olarak yaşadığımız olumsuz tecrübeler sonucu ya da içinde yaşayıp, geliştirdiğimiz toplum yapısı (toplumun düşünce yapısı) sonucu oluşan bir olgudur.”*

2.4. Empati

Katılımcıların önyargı kavramı ile empati kavramı arasında bir neden-sonuç ilişkisi kurduğu gözlenmiştir. Empati kuramına en basit iletişim sırasında bile anlaşmazlıklara neden olabilmektedir. En öz haliyle karşındakini anlama ve ona kendini anlatma amacı taşıyan iletişimde tarafların empati kuramaması sorunlara yol açabilmektedir.

K17 *“Halden anlama” ve “yerine koyma” kavramlarının eksik olduğu, kısaca empati kurma filini anlamamış ve benimseyip uygulama ihtiyacı hissetmeyen bireylerin olaylara, kişilere bilmeden bilir kişi modunda sergilediği davranışlar ve sarf ettiği cümlelerin literatürdeki kısaltması.”*

2.5. İçgüdüsel davranış

Katılımcıların cevapları incelendiğinde, kulaktan dolma bilgilerle sergilenen fikir, tutum veya eylem olarak tanımlanan önyargının, kişiler ve toplumlar arası iletişimde engel oluşturduğu düşünülmektedir. Ancak bu durum bireyin önyargı beslemesine engel olmamaktadır.

K3 *“Gereksiz olmasından ziyade ne kadar zararlı olduğunu bilmemize rağmen kopamadığımız alışkanlığımız.”*

Katılımcıların hepsinin önyargının olumsuz bir yaklaşım olduğunu kabul ettiği buna karşın önyargılarından kurtulamadıkları ifade etmeleri dikkat çekmiştir.

3. Klişe

Katılımcıların “klişe sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

3.1. Genelgeçer doğrular

Katılımcılar tarafından zaman içinde çok fazla tekrarlanan, bu nedenle kişilerin doğruluğunu sorgulamadan kabullendiği söz ve davranışlar olarak tanımlanan klişe kavramı, insanlar arasında bilinen ama bir kaynakta belirtilmeyen genelgeçer doğrular şeklinde açıklanmıştır.

K16 *“Toplum içinde kulaktan dolma sözleri, düşünce ve fikirleri bilinçsizce kabul edip inanma durumudur.”*

Katılımcılar tarafından verilen örnekler incelendiğinde, klişelerin genellikle belli bir topluluğun üyelerine karşı zihinde oluşturulmuş görseller olduğu ortaya çıkmıştır. Buna rağmen klişelerin bir topluluğun genelini kapsamamasının doğru olmadığı düşüncesi öne çıkmıştır.

K19 *“Herhangi bir etiket, sıfat altındaki gruba dair her bireyin sahip olduğuna inanılan özellikler. Örneğin, bütün Fransızlar şarap sever.”*

3.2. Tekrar

Katılımcılar, klişe kavramını, insanların aynı ya da benzer bir olay karşısında sürekli verdikleri ve defalarca tekrarladıkları ortak ifade, düşünce veya tutumlar olarak açıklamışlardır. Bir süre sonra devamlı tekrar edilen konunun doğruluğunun artık sorgulanmaz bir hal aldığı ve zaman içinde rutine dönüştüğü ifade edilmiştir.

K21 *“Herkes tarafından ortak sayılan ve tekrarlanan olgulardır.”*

Katılımcılar klişelerin doğruluğunun ve geçerliliğinin sorgulanmaz bir hal almasının nedenini aynı toplum içinde herkes tarafından sürekli tekrar edilmesine bağlamışlardır.

3.3. Toplum etkisi

Klişe kavramının, katılımcılar için toplum tarafından başka toplumlara karşı oluşturulan genellemeler olduğu gözlenmiştir. Çoğunluğun inandığı ve doğruluk payı olan bilgiler olarak altı çizilen bu kavram için katılımcılar tarafından verilen örnekler incelendiğinde genellikle bir topluluğa karşı oluşturulmuş ifade ve görüşler olduğu gözlenmiştir.

K15 *“Gördüğümüz, duyduğumuz, bir şekilde içinde bulunduğumuz tek bir örneği genellemeye kavuşturduğumuz durum. Örnek: Almanlar disiplinli, Fransızlar kibirli, tüm Türkler misafirperverdir.”*

Katılımcılar, klişe kavramı için verdikleri örneklerde herhangi bir topluluğa yönelik geliştirilen ifade ve görüşlerin her zaman olumsuz olmadığını altını çizmişlerdir.

4. Ayrımcılık

Katılımcıların “ayrımcılık sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

4.1. Yanlılık

Temelinde nesnel olamamaktan kaynaklanan ayrımcılık durumunun taraflı bir tutum sergilemeye yol açtığını ifade eden katılımcılar, yanlı olma durumunun toplum için sorunlara neden olduğu vurgulanmıştır.

K24 *“Her bireye eşit derecede adil olmama.”*

Toplum içinde çok farklı nedenlerden kaynaklanan ayrımcılık örnekleri verilirken, bu örnekler arasında dil, din, ırk gibi konularda yapılan ayrımcılıkların ön plana çıktığı gözlenmiştir.

4.2. Çıkarlar

Ayrımcılık konusunda çıkarların etkisinin altını çizen katılımcılar, bu çıkarların kişisel ya da toplumsal olabileceğini dile getirmiştir. Kişinin çıkarları söz konusu olduğunda karşındakilere aynı mesafede durmadığı ve onlara adil biçimde davranmadığı dile getirilmiştir.

K6 *“Ayrımcılık, kendi çıkarları doğrultusunda birini ya da bir şeyi diğerlerinden ayırmaktır, farklı davranmaktır.”*

4.3. Psikolojik şiddet

En temelinde ötekileştirme olarak tanımlanan ayrımcılık, katılımcılar tarafından toplumdan soyutlanma ve baskı gibi etkileri nedeniyle psikolojik şiddet olarak tanımlanmıştır. Herkes ile aynı hak ve imkânlarla sahip olamama durumunun toplum içinde kısıtlanmaya yol açtığı ifade edilmiştir. Bu da bir şiddet türü olarak ele alınmıştır.

K17 *“Sosyal toplum düzeninde dil, din, ırk, siyasi ve dünya görüşü, davranışsal farklılıklar ve tabuların dışına çıkıp özüne kavuşmaya çalışan bireylerin maruz kaldığı psikolojik şiddet.”*

Ayrımcılık da tıpkı klişede olduğu gibi genel anlamda olumsuz olarak karşımıza çıksa da katılımcılardan birkaçı zaman zaman pozitif ayrımcılık yapılan durumlarla da karşılaşabildiğimizin altını çizmiştir. Ayrımcılığın olumlu ya da olumsuz, her şekilde adil olmayan bir tutum olduğu ifade edilmiştir.

5. Etnik merkezilik

Katılımcıların “etnik merkezilik sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

5.1. Milliyetçilik

Etnik merkeziliği bir çeşit kendi etnik kökenine sahip çıkmaya, aidiyet hissedilen etnik kökene bağlılık olarak ifade eden katılımcılar, burada önemli olanın bu bağlılık durumunun dozu olduğunun altını çizmişlerdir.

K15 *“Kişi sahip olduğu-daha doğrusu doğduğu toprakları kendi sahibi olarak gördüğü- benimsediği etnik kimliği pekâlâ sevebilir, ancak bence bunu üstünlükmişçesine göstermesi elzem değildir.”*

Kişinin kendi kökenini sevip ona sahip çıkması ve değerlerini koruması normal bir durum olarak kabul edilirken farklı etnik gruplara karşı bir aşağılama boyutuna gelmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

5.2. Irkçılık

Katılımcıların, herhangi bir ırkın diğerlerinden daha üstün tutma, kendinden farklı olan ırkları yok sayma şeklinde açıkladıkları ırkçılık kavramını etnik merkezilikle ilişkilendirdikleri gözlenmiştir.

K11 *“Kendi etnik kökeninin diğer etnik kökenlerden üstün olduğunu düşünmek.”*

Katılımcılar, ırkçılığın kişi ve toplumlar arası çok ciddi sorunlara neden olabilecek tehlikeli bir yaklaşım olduğunu vurgulamıştır.

6. Kültürlerarasılık

Katılımcıların “kültürlerarasılık sözcüğü sizin için ne ifade ediyor?” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

6.1. Etkileşim

Kültürlerarasılık kavramı, farklı kültürlerin birbiriyle etkileşimi ve her kültürün kendi değerlerine sahip çıkarak farklı kültürleri tanınması olarak açıklanmıştır. Bu etkileşim sürecinde kültürel farklılıklara karşı olumlu bir bakış açısı bulunduğu altı çizilmiştir.

K18 *“Orta tarih, coğrafya, din ya da dile sahip olan insanların oluşturduğu ortak bir kültür vardır. Bu kültür başka bir grubun kültürüyle tanıştıktan sonra etkilenip değişebilir.”*

Katılımcılar, farklı kültürlerin bir araya gelmesinin bir aktarım ve paylaşım ortamı oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Bu şekilde bireyin, farklı kültürel değerleri tanıma ve kendi değerlerini tanıtmaya imkanı bulurken kültürlerarasında kurulan bu bağın kişiler arasında da uzlaştırıcı ve birleştirici bir rol oynadığını belirtmişlerdir.

K15 *“Kültürü, yalnız kendi bulunduğu çevre ile sınırlandırmaksızın, başka kültürler ile olan farkını kabul edip sevmek, aralarında- farklı kültürlerin – bulunduğu bir köprü oluşturmak. Örnek: Belki AISEC, Erasmus veya AGH programlarının farklı kültürlerden insanları buluşturması buna örnek olabilir.”*

Farklı dil ve kültürleri bir araya getirme imkanı sunan öğrenci değişim programları veya sivil toplum örgütlerinin kültürlerarası etkileşim için elverişli ortamlar oluşturduğu dile getirilmiştir.

6.2. İletişim

Katılımcılar, sosyal bir varlık olarak her bireyin en temel ihtiyacı olan iletişim ile kültürlerarasılık kavramı arasında sıkı bir ilişki bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bu iletişim

sadece aynı dili kullanan kişiler arasında değil farklı dil ve kültürlere mensup kişiler arasında da gerçekleşebilmektedir. Zira iletişim sadece aynı dilbilgisel yapıyı kullanarak aynı dilde sözcükler kullanmak değil, konuşmacıların birbirini sözlü ya sözsüz bir takım kodlarla karşılıklı olarak anlayabilmesidir.

K8 *“Din, dil, ırk ve benzeri kavramlar fark etmeksizin kültür arası etkileşimde ve iletişimde bulunabilme.”*

6.3. Uyum

Uyum ise katılımcıların kültürlerarasılık ile birlikte ele aldıkları bir başka kavram olarak öne çıkmıştır. Katılımcılar tarafından, farklı kültürlerin bir arada saygı ve hoşgörü içinde yaşadığı ortamda oluşan olgu olarak tanımlanmıştır.

K13 *“Sahip olduğu kültürle edindiği kültür arasındaki ince çizgiyi aşmadan, birini diğerine karıştırmadan sağladığı uyum...”*

6.4. Küreselleşme

Katılımcılar günümüzde popüler kültürün etkisinin gücünü vurgularken, coğrafi olarak birbirinden çok uzak ülkelerde dahi çeşitli akımların etkisinin görüldüğünü ifade etmişlerdir. Bu durumu, iletişim ve bilişim teknolojilerinin inanılmaz hızdaki ilerleyişine bağlamışlardır.

K22 *“... kültürlerin birbirini desteklediği fikri. Örneğin, giydiğimiz kazaklara “sweat” ya da “hoodie” dememiz.”*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Fransızca Öğretmenliği Programı dördüncü sınıf öğrencilerinin, yabancı dil öğretiminde Görev Temelli Yaklaşım çerçevesinde farkındalık geliştirmesi gereken önemli kavramlardan

olan kimlik, önyargı, klişe, ayrımcılık, etnik merkezilik ve kültürlerarasılık ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma sonunda ele alınan her bir kavramın hem birbiriyle hem de yabancı dil öğretimi ile güçlü bir ilişki içinde olduğu ortaya çıkmıştır. Dil ve kültür arasındaki ilişki çalışmada yer verilen diğer kavramları kapsayıcı niteliktedir. Bu bakış açısıyla yabancı dil öğrenmek, sadece o dile ait dilbilgisel kuralları ve sözcükleri tanımaktan ibaret değildir. Dilbilgisel açıdan doğru seçilmiş cümlelerle konuşmak veya yazmak yabancı bir dilde gerçek bir iletişim kurmaya yetmemektedir. Bir dili öğrenirken, hedef dilin konuşulduğu toplumun kültürünü de tanımak gerekmektedir (Kara, 2012; Alessio ve Beaudé, 2010; Zarate, 2004). Zira en sadeleştirilmiş anlamı ile “bir toplumu ya da bir grubu belirleyen, maddi, manevi, bilişsel ve duyuşsal ayırt edici özellikler bütünü” olarak tanımlanan kültür (UNESCO, 1982), bir toplumun oluşum sürecinde ve varlığını devam ettirmesinde dil ile birlikte yer almaktadır. Dil ve kültür arasındaki bu güçlü bağ, farklı dil ve kültürlerin bir arada yaşadığı günümüz dünyasında, bireylerin birbiriyle iletişim ve etkileşim kurmasını sağlarken aynı zamanda kişilerin gündelik hayata bütünleşmesine katkıda bulunmaktadır (De Carlo, 1998). Bu çerçevede hedef dil ve hedef kültürün bir arada aktarıldığı bir yabancı dil öğretimi, öğrencinin söz konusu dili daha iyi anlamasına olanak tanırken, aynı zamanda dili daha etkin ve daha doğru şekilde kullanmasını sağlamaktadır.

Görev Temelli Yaklaşım son yıllarda yabancı dil öğretiminde kültürel boyutun önemine dikkat çekmekte ve dil kullanıcısını sosyal bir aktör olarak kabul etmektedir. Bu yaklaşımda, dil kullanıcısı sadece sözlü iletişim aracılığı ile değil aynı zamanda davranışlarıyla da çevresiyle iletişim ve etkileşim kurduğu temeline dayanmaktadır (CECRL, 2001). Bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturan kültürlerarası iletişim becerisi Görev Temelli Yaklaşımda yabancı dil öğrencisine kazandırılması hedeflenen en önemli beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sadece hedef dil ve kültüre karşı değil bütün dil ve kültürlerle karşı

açık ve hoşgörülü bir bakış açısı geliştirme temelli olan bu beceriyi geliştirmek için, yabancı dil öğrenen bireyde, araştırma soruları kapsamında verilmiş olan bazı kavramlara karşı farkındalık geliştirmek önemlidir.

Çalışma sonucunda, kimlik bilinci yabancı dil öğretiminde farkındalık geliştirilmesi gereken önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişinin doğum anıyla başlayan ve yaşamı boyunca etkileşime girdiği farklı değişkenlerle gelişen benlik olarak karşımıza çıkan kimlik olgusu, bu nedenle kişinin hem kişilik hem de fiziksel özelliklerini harmanlayan bir bütün olarak tanımlanmaktadır.

Kimlik, aynı zamanda kişinin toplum içinde var olduğunu gösteren resmi ve somut belge olarak açıklanmıştır. Bu belge kişinin seçim ya da tercih hakkı olmadan, kendi iradesi dışında sahip olduğu belirleyici bilgilerden oluşmaktadır. Aile, çevresel etkenler, eğitim, toplumsal olaylar, vs. ile kişinin yaşadığı deneyimler kişinin kimliğini süreç içinde şekillendirmektedir.

Sosyal bir varlık olarak insanın, kimlik oluşumunda toplumsal değerlerin etkisi bu nedenle göz ardı edilememektedir. Kişinin toplum içinde iş, aile, cinsiyet, vb. alanlarda birden fazla kimliğe sahip olması, toplumsal değerlerle farklı alanlarda bir “sıfat” altında varlığını göstermesinden kaynaklanmaktadır. Bir gruba, bir topluluğa ait olma ihtiyacı içinde olan birey, aidiyet duyduğu grup ve toplum aracılığı ile çevresine var olduğunu gösterir.

Çalışmada bireysellik, kimlik denildiğinde öne çıkan bir diğer boyuttur. Her birey, kendine ait özellikleri ile kendine özgü ve tektir. Aynı özelliklerin tamamıyla bir başkasında olması mümkün değildir. Kişinin sahip olduğu bireysel özellikleri, onu tanımlamayı ve toplum içinde diğer bireylerden ayrılmasını sağlamaktadır (Chatziangelaki, 2011). Çok fazla bileşeni barındırdığı için kapsamlı ve karışık bir olgu olan kimlik bilincini geliştirmek ve bireyin “ötekine” karşı da farkındalık geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu noktada öne çıkan toplumsal kimlik, iletişim kurulan insanları algılamayı, bir grup içinde yer alan kişilerin

bir başka grup içindekilerle nasıl etkileşime geçtiğini ve onlara nasıl tepki verdiğini anlamayı sağlayan bireysel bir araç görevi üstlenmektedir (Byram ve Planet, 2000). Yabancı dil öğretiminde en temel amacın iletişim kurmak; kendini anlatmak ve karşındakini anlamak olduğu gerçeğinden hareketle, öğrenciye kimlik bilincinin kazandırılması bu nedenle önem teşkil etmektedir.

Çalışmada öne çıkan bir diğer olgu önyargı olmuştur. Herhangi bir konuya karşı sergilenen tutumun, o konu ile ilgili aksi kanıtlar ortaya çıkmasına rağmen, kişinin tutum ve düşüncesini değiştirmemek için gösterdiği direnç olarak tanımlanan önyargının (Harlak, 1998) iletişimde sırasında tarafların birbirini doğru anlamasına engel oluşturmaktadır. Tarafları empatiden uzaklaştıran bu yaklaşım şekli, kendine farklı olana karşı kapalı bir bakış açısını beslerken kişinin toplum içindeki farkındalık düzeyini kısıtlamaktadır. Çalışma sonucunda önyargının olumsuz kabul edilen bir tutum olarak kabul edildiği sonucuna varılırken bu farkındalık kişilerin önyargı beslemesine engel olmamaktadır. Kendinden farklı olana karşı duyulan önyargı, aslında bilinçsizce yapılan ve özünde kendini bilinmeyene karşı savunma güdüsü olarak ortaya çıkabilmektedir. Çalışmada verilen örnekler; daha önce tadılmayan bir yemek, hiç okunmamış bir yazar veya hiç gidilmemiş bir ülke, vs. karşı da geliştirilebilmesi bunu göstermektedir.

Bu tutum yabancı dil öğrenimi sürecinde de doğrudan etkilemektedir. Farklı bir dile karşı duyulan olumsuz önyargı, o dili öğrenmeye yönelik motivasyonun baştan düşmesine neden olurken hata yapma korkusunu arttırır. Bu durum öğrencinin yabancı dil öğrenme sürecinde başarısız olma olasılığını da yükseltmektedir. Diğer yandan öğrenilmekte olan dilin konuşulduğu topluma veya o toplumun üyelerine karşı duyulan önyargı dil öğretim ve öğrenim sürecini yavaşlatmaktadır.

Çalışma sonucunda, klişe sözcüğünün başkaları tarafından söylenen ve zaman içinde herkes tarafından bilinen düşünce ve ifadeler olduğu yargısı ortaya çıkmaktadır. Klişeler, aynı

şekilde tekrarlandığı için katılaştırmış ifadeler (Amossy, 1997), alışıla gelmiş genelgeçer doğrular olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir grubu düşünürken, istemsizce zihnimizde oluşan resim, (Lippmann, 1922) aslında daha önce söz konusu gruba ait duyduğumuz genelgeçer bilgilerden oluşmaktadır. Genelde bir topluluğa yönelik zihinde oluşturulmuş görsellerle eşleştirilen klişeler, genellikle gerçeklik payı olan ancak zaman içinde karikatürize edilmiş ifadelerdir. Herhangi bir topluluğa yönelik oluşturulmuş klişelerin genellikle zaman içinde sözü geçen topluluktaki gelişimi ve değişimi takip edilmemektedir. Hala geçerli olduğu varsayılarak toplum içinde aktarılmaya devam edilmektedir (Hilton ve Von Hippel, 1996). Bu nedenle temeli çok eskiye dayanan ve belki o dönemde doğru olan bir klişe günümüzde bir anlam ifade etmeyebilir.

Yabancı dil öğretiminde hedef dilin konuşulduğu topluma yönelik klişeler, hedef dile karşı olumsuz bir bakış açısı gelişmesine sebep olabilmektedir. Çağımızın sunduğu teknolojik olanaklardan yararlanarak hedef dilin konuşulduğu topluma dair güncel bilgilere sahip olmak, söz konusu toplumun gündemini takip etmek bu nedenle önemlidir. Yabancı dil öğretimi sürecinde yıllardır tekrar eden klişelerle hazırlanmış ders malzemeleri ve dokümanlardan yararlanmak günümüz koşullarında hedef dili etkin ve doğru şekilde kullanabilmek için yeterli olmamaktadır. Hedef dil ve kültürü doğru ve gerçekçi bir şekilde aktaran, Görev Temelli Yaklaşımın ilkelerine ve içeriğine uygun hazırlanmış ders malzemelerini tercih etmek bu nedenle önemlidir. Diğer yandan bu malzemelerin kullanılması küreselleşmenin etkisiyle birçok kültürel değer kaybalmakta olduğu günümüzde dil ve kültürel çeşitliliği yaşatabilmek için bir ihtiyaç haline gelmektedir (Windmüller, 2011; Virasolvit, 2013).

Çalışmada öne çıkan bir diğer olgunun ayrımcılık olduğu gözlenmektedir. Herkese eşit olamamak olarak açıklandığı görülen ayrımcılık sözcüğü, kişilere tarafsız yaklaşıma engel olarak ötekileştirmeye yol açmaktadır. Ayrımcılık söz konusu olduğunda kişisel ve toplumsal çıkarların etkisi ön plana çıkmaktadır. Çıkarlar kişinin herkese aynı mesafede durmasına

engel olabilmekte ve kişiyi eşit/adil bir tutumdan uzaklaştırabilmektedir. Çoğunlukla olumsuz algılansa da olumlu (pozitif) olarak tanımlanabilecek ayrımcılık örneklerine rastlamak da mümkündür. Nitekim ayrımcılık her koşulda kişisel ve toplumsal ilişkileri zedeler. Benimsenmesi gereken yaklaşım dünya üzerinde var olan her bireyin her koşulda birbiri ile eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu gerçeğidir (İHEB, 1948).

Çalışmada sonucunda öğrencilerin ayrımcılığı bazı durumlarda kişinin toplumdan soyutlanmasına kadar varabilecek bir tutum şekli olarak ifade edildiği gözlenmektedir. Bu yaklaşım, toplum dışına itildiğini düşünen kişiye karşı psikolojik bir şiddet işlevi olarak açıklanmaktadır. Farklı etnik kökenler, kültürler ve dillerin bir arada yaşadığı günümüzde, kültürlerarası iletişim becerisini çoğulculuk ve tarafsızlık ile bütünleştiren kültürlerarası diyalogun (Colles, 2013) işlevi bir kez daha doğrulanmaktadır.

Çalışma sonucunda etnik merkeziliğin ait hissedilen uyruğa, etniğe, kökene aşırı bağlılıkla ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Sosyal kimlik yaklaşımına göre, bireyin güçlü grup kimliğinin bir sonucudur, bu da doğrudan başka gruptan olan bireylere karşı olumsuz hisler ve kalıp düşünceler oluşmasına neden olabilir (Hooghe, 2008). Etnik merkeziliğin, milliyetçilik ve ırkçılık ile arasında ince sınırlar bulunmaktadır. Dozunun abartıldığı veya kendi etnik kökenini diğerlerinden üstün görme aşamasına geçildiğinde toplum içinde ciddi sorunlara yol açabilmektedir. Kültürlerarası iletişim yaklaşımı yerelleştirme ve etnorelativizm üzerine kurulu olduğu için yabancı dil öğretiminde öğrenciyi etnik merkezilik ve ayrımcılık gibi tutumlardan uzaklaşması konusunda desteklemektedir (Windmüller, 2011; Carpentier ve Riard, 2010).

Kültürlerarasılık sözcüğünün çalışma sonunda farklı kültürlerden insanların iletişim kurması olarak algılandığı ortaya çıkmaktadır. Kültürel farklılıklara karşı açık bir bakış açısı benimseyerek kendinden farklı olana saygı ve hoşgörü temeline dayanan kültürlerarası iletişim yaklaşımıdır. Birey bu yaklaşımla kendi kültürel kimliğini ve değerlerini korurken,

diğerlerinin yaşamına da uyum sağlayabilme becerisini geliştirir (Chaves, Favier ve Pélissier, 2012). Kültürlerarası iletişim, farklı dil ve kültürlerin olduğu toplumları zenginleştirmekte, kültürel çeşitlilik toplumu zenginleştirirken içinde yaşayan bireylerin de vizyonunun gelişmesine katkı sağlamaktadır. Farklı kültürler arasındaki etkileşimi güçlendiren kültürlerarası iletişim becerisi, yabancı dil öğretiminde Görev Temelli Yaklaşımla beraber yabancı dil öğrenen her bireye öncelikle kazandırılması gereken bir beceri olarak öne çıkmaktadır.

Yukarıda açıklanan kavramların hepsi günümüzde kabul gören ve Görev Temelli Yaklaşım aracılığı ile yabancı dil öğretiminde bireylere (yabancı dil öğrencilerine) kazandırılması amaçlanan temel kavramlardır. Sözü geçen kavramlarla ilgili farkındalık yaratılmadıkça yabancı dil kullanımının en temel işlevi olan iletişim kurma becerisinin tam anlamıyla sağlıklı ve doğru gerçekleşmesini beklemek mantıklı bir yaklaşım olmayacaktır.

Çalışmanın sonunda konuyla ilgili gelecek çalışmalara yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir: Yabancı dil öğretiminde öğrencilere, klişelerin temelinde mizahi öğeleri besleyen kültürel farklılıklara dayandığı bilincini kazandırmak, öğrencinin hedef kültüre karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmesine, farklılıkların temelinde yatan noktaları keşfetmesine ve bu bakış açısıyla kendi kültürel özelliklerine de daha tarafsız ve hoşgörülü bir pencereden yaklaşmasına katkı sağlayacaktır. Yabancı dil derslerinde klişeleri mizahi öğeler olarak ele alan dokümanlara yer vermek bu noktada yararlı olabilir.

Öğrencilere, farklı dil ve kültürleri tamamen tarafsız bir bakış açısıyla ve yerinde yaşayarak tanıyabilme olanağı sunan öğrenci değişimi programları desteklenebilir ve geliştirilebilir. Hedef dilin konuşulduğu ülkelere geziler düzenlenebilir.

Derslerde, öğrencilere hedef kültürün gündelik yaşamını, doğal haliyle gözlemleme imkânı sunan, hedef dilin konuşulduğu toplumda günlük yaşamda kullanılan ve herhangi bir öğretici özellik taşımayan otantik dokümanlara daha fazla yer verilebilir. Hedef kültürü

anlatan filmler, güncel yayınlar, gastronomi örnekleri, vb. malzemelerin kullanımı arttırılabilir.

Kaynakça

- Abdallah-Preteceille, M. (2013). *L'éducation interculturelle*. 4ème édition. Paris: Puf.
- Allport, G. W., Clark, K. & Pettigrew, T. (1954). *The Nature of Prejudice*. Cambridge, MA: Addison-Wesley.
- Alessio, M. & Baude, O. (2010). *La diversité des langues. Culture et Recherches*, 124, 4-5. 14.11.2009 tarihinde erişilmiştir. https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01184597/file/cr124_p4-5_diversit%C3%A9.pdf
- Amossy, R. (1997) *Stéréotypes et Clichés*. Paris: Editions Nathan.
- Byram, M. & Planet, M. T. (2000). *Social identity and the European dimension: intercultural competence through foreign language learning*. Council of Europe.
- Bennett, M. J. (1993). Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity. In R. M. Paige (Ed.), *Education for the intercultural experience*, 21-71. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Carpentier, C. & Riard., E.H. (2010). *Vivre ensemble et éducation dans les sociétés multiculturelles*. Paris : L'Harmattan.
- Chatziangelaki, D. (2011). *Représentations et stéréotypes des enseignants: un enjeu pour l'interculturel: dans quelle mesure les représentations et les stéréotypes des enseignants peuvent-ils contribuer à l'ouverture vers un enseignement à visée interculturelle?*. Editions Publibook.
- Chaves, R. M., Favier, L. & Pélissier, S. (2012). *L'interculturel en classe*. Presses universitaires de Grenoble.

Colles, L. (2013). *Passage des frontières. Études de didactique du français et de l'interculturel*. Presses Universitaires de Louvain.

Conseil de l'Europe. (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues*. Editions Didier. 07.02.2015 tarihinde erişilmiştir.
http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_FR.pdf.

De Carlo, M. (1998). *L'Interculturel*. Paris : Cle International.

Dictionnaire Larousse. (2015). 25. 03. 2015 tarihinde erişilmiştir. <http://www.larousse.fr/>

Harlak, H. (1998). *Önyargular. Psikososyal Bir İnceleme*. Ankara: Sistem Yayıncılık.

Hilton, J. L. & Von Hippel, W. (1996). Stereotypes. *Annual Review of Psychology*, 47, 237–271.

Hooghe, M. (2008). Ethnocentrism: International Encyclopedia of the Social Sciences. Philadelphia: MacMillan Reference.

İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi. (1948). 12.11.2019 tarihinde erişilmiştir.
<http://www.unicankara.org.tr/language/tr/belgeler/#.XclqIlczaUk>

Journal of Intercultural Communication (2009) 21.09.2018 tarihinde erişilmiştir.
<http://www.immi.se/intercultural>.

Kara, Ş. (2012). La culture française dans la publicité turque. *Synergies Turquie*, 5, 135-148.

Lippmann, W. (1922). *Public Opinion*. New York: Harcourt, Brace.

Miles, B. M. & Huberman A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. 2nd ed. California, USA: Sage Publications.

Sumner, W. G. (1906). *Folkways*. Boston: Athenaeum Press.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. 28. 08. 2019 tarihinde erişilmiştir. <http://sozluk.gov.tr/>

Unesco. (1982). Mexico City Declaration on Cultural Policies World Conference on Cultural Policies Mexico City, 26 July - 6 August 1982 25. 03. 2015 tarihinde erişilmiştir.
https://culturalrights.net/descargas/drets_culturals401.pdf

- Üstün, E. (2010). *Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnik merkezcilik Düzeylerini Etkileyen Etmenler*. Yüksek Lisans Tezi. YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Virasolvit, J. (2013). Quel interculturel en classe de FLE ? Analyse et proposition de scénarios. *Synergies Chine*, 8, 65-81.
- Windmüller, F. (2011). *Français langue étrangère (FLE): l'approche culturelle et interculturelle*. Paris : Belin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zarate, G. (2004). *Cultural mediation in language learning and teaching*. Council of Europe.

Extended Abstract

The task-based approach, widely accepted after 2000s and systematically explained by “Common European Framework of Reference for Languages” (CEFR), considers a foreign language user a social actor in a society. In this approach, it is claimed that an individual communicates with the members of different cultural communities not only by spoken language but also by his behaviours in that community. The task-based approach also aims to give a student tolerance against the cultural differences and awareness of his own cultural identity. In order to reach this target, students have to be provided by some basic concepts such as identity, prejudice, cliché, discrimination, ethnocentrism and interculturality that compose the intercultural communication approach. This study aims to find out the opinions of fourth grade students in Foreign Language Teaching Programme on the basic concepts on this approach. In this research, which was designed as case study, the data were collected by the interview forms including open-ended questions in order to get detailed ideas of the participants on the above mentioned concepts. Consent forms proving this study was based upon volunteering were given to the participants and they were informed about the aim and the content of the study. The participants read the form and signed it to prove they accepted answering the questions. The “open-ended question” research on foreign language teaching and learning took place on 7 October 2019. Questionnaires were given to 18 female and 8 male students. The participants were asked to take their time as much as they wanted while they were answering seven open-ended questions. The average time was forty five minutes

for them to hand the questionnaire back. The participants are between 20 and 28 years old. They all have been to preparation class for at least one year and they all have been studying French language for four years after the preparation class. Their foreign language level is generally B1-B2 according to the criteria of Common European Framework of Reference for Languages. Only two students whom we teach language were born in a foreign country (Belgium). These students have C1 language level. In qualitative studies in order to obtain detailed information from the participants, they have to be chosen small groups. Therefore, instead of having random participants, it is preferred to have purposeful sampling as a “choosing method” for the current case study. The data were analysed by the content analysis method and the results were discussed with reference to foreign language teaching.